

Reykjalundur

FIMMTUDAGUR 8. OKTÓBER 2020

Eftir alvarleg veikindi, slys, áföll eða aðgerð, er mikilvægt að fá endurhæfingu til að hjálpa fólki að ná aftur fóttfestu í hversdagslífinu. Læknisfræðileg endurhæfing er sérhæfð meðferð sem byggir á þeirri hugmyndafræði að taka heildrænt á afleiðingum sjúkdóma og slysa. Reykjalundur hefur veitt endurhæfingarpjónustu með breiðri og reynslumikilli starfsemi. MYND/ODD STEFÁN

Í fararbroddi endurhæfingar í 75 ár

Reykjalundur er heilbrigðisstofnun í eigu SÍBS og hófst starfsemin árið 1945. Reykjalundur fagnar því 75 ára afmæli á þessu ári. Reykjalundur er stærsta endurhæfingarstofnunin hér á landi og þjónar öllu landinu. Í boði er fyrsta flokks aðstaða til endurhæfingarpjónustu.

Pétur Magnússon, forstjóri Reykjalundar, segir að fyrstu 15 árin hafi einungis berklasjúklingar dvalið á Reykjalundi en það breyttist um 1960, þegar berklaveikin fór að láta undan síga og ljóst varð að ekki væri lengur þörf á endurhæfingu fyrir þennan

sjúklingahóp í sama mæli og áður. Á næstu árum breyttist starfsgrundvöllur Reykjalundar, áherslur í endurhæfingu urðu fjölbreyttari og Reykjalundur breyttist í alhliða endurhæfingarmiðstöð. Nýbyggingar og meira viðhald á húsnæði Reykjalundar er að meginhluta

fjármagnað með hagnaði af Happdrætti SÍBS, að sögn Péturs.

Alhliða endurhæfing

„Á Reykjalundi fer fram alhliða endurhæfing sem miðar að því að bæta lífsgæði, færni og sjálfsbjargargetu þeirra sem þangað

leita. Endurhæfing Reykjalundar einkennist af samvinnu fagfólks, sem myndar átta sérhæfð meðferðarteymi, ásamt Miðgarði sem veitir sólarhringsþjónustu. Einnig er fjöldi gistirýma í boði fyrir fólk sem af landfræðilegum eða öðrum ástæðum getur ekki farið heim að

lokinni meðferð á daginn. Markmið endurhæfingarinnar er að sjúklingar endurheimti fyrri getu sína eða bæti heilsu sína.

Um 110-130 sjúklingar sækja þjónustu á degi hverjum. Á hverju

Framhald á síðu 2 →

Framhald af forsiðu →

ári fara um það bil 1.300 manns í gegnum endurhæfingarmeðferð á Reykjalundi, flestir í fjórar til sex vikur í senn. Auk þess kemur fjöldi fólks í viðtal á göngudeild á hverju ári,“ greinir Pétur frá og bætir við að endurhæfing skipti sköpum þegar kemur að líkamlegri og andlegri heilsu.

Hvað er endurhæfing?

„Eftir alvarleg veikindi, slys, áföll eða aðgerð er mikilvægt að fá endurhæfingu til að hjálpa fólki að ná aftur fötfestu í hversdagslífinu.

Læknisfræðileg endurhæfing er sérhæfð meðferð sem byggir á þeirri hugmyndafræði að taka heildrænt á afleiðingum sjúkdóma og slysa. Endurhæfingin byggir á samvinnu margra fagaðila, sjúklings og hans nánustu. Beitt er sálfræðilegum, líkamlegum og félagslegum aðferðum, með það að markmiði að uppræta, minnka eða bæta fyrir skerðingu í færni og virkni sem sjúkdómur eða slys hefur valdið,“ útskýrir Pétur.

„Endurhæfing er teymisvinna sem er einstaklingsmiðuð fyrir hvern sjúkling. Tekið er mið af getu hans og færni sem og persónulegum þáttum eins og menntun, fjölskyldu, búsetu, kyni, vinnu og fleiru, allt eftir því hvað er verið að vinna með. Mikil áhersla er lögð á fræðslu og þátttöku sjúklings. Lögð er áhersla á grunnþætti heilbrigðs lífs, svo sem heilsusamlegt mataræði, reykleysi, hæfilega hreyfingu og góðan svefn. Markmið endurhæfingarinnar er að bæta líðan og lífsgæði sjúklings og getu hans til að nýta sér ýmis bjargráð sem honum eru kennd.“

Þverfagleg samvinna fagfólks á Reykjalundi

„Í upphafi voru aðeins lækna og

Pétur Magnússon er forstjóri Reykjalundar. Hann segir að það séu mörg tækifæri og möguleikar í stöðunni í framtíðarsýn Reykjalundar og hann segist vera spenntur að fá að takast á við þau. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

Með fjölgun þjóðarinnar og vaxandi meðalaldri er nauðsynlegt að skoða og tileinka sér aukna þjónustu og nýja möguleika.

hjúkrunarfræðingar starfandi á Reykjalundi. En fagfólki hefur fjölgað jafnt og þétt í gegnum árin.

Meðal helstu fagstétta sem

koma að beinni meðferð sjúklunga á Reykjalundi eru félagsráðgjafar, heilsuþjálfarar, hjúkrunarfræðingar, sjúkraliðar, iðjuþjálfarar, lækna, næringarfræðingar, sálfræðingar, sjúkráþjálfarar og talmeinafræðingar,“ upplýsir Pétur og segir að saman geti hópurinn myndað frábært meðferðarteymi.

Meðferðarteymin eru hjartað í starfsemi

„Hjartað í starfsemi Reykjalundar er teymisvinna fjölbreytts hóps sérhæfðs heilbrigðisstarfsfólks

sem myndar meðferðarteymi. Í meðferðarteymunum er sett upp einstaklingsmiðuð endurhæfingaráttir fyrir hvern og einn sjúkling, sem miðar að því að bæta líkamlega getu og andlega og félagslega líðan. Misjafnt er hvernig endurhæfingu hver og einn þarf á að halda og því skiptir miklu máli að heilbrigðisstarfsfólk með ólíka sérfræðipækkingu vinni saman að bættri líðan. Markmið teymisvinnu er að veita þverfaglega, heildræna meðferð byggða á gagnreyndri þekkingu. Áhersla er lögð á samtalsmeðferð, einstaklings- og hópmeðferð, fjöl-

breytta hreyfingu, námskeið og fræðslu.

Afar mikilvægt er að sjúklingurinn sé virkur í sinni endurhæfingu til að hún skili sér sem best.“

Aðstaðan er fyrsta flokks

„Á Reykjalundi er fyrsta flokks aðstaða til endurhæfingar á öllum sviðum. Markmiðið er að hafa heimilislegt, vinalegt og þægilegt umhverfi svo öllum líði sem best. Á Reykjalundi er æfingataekjasalur, fullbúinn íþróttasalur, meðferðarstofur, vinnustofur, smíðaverkstæði, rými fyrir alls kyns handmennt, æfingaeildhús, fræðsluherbergi, slökunarsalur, hvíldarherbergi, setustofur, starfsendurhæfingarvinnustaður og tvær sundlaugar, svo eitthvað sé nefnt. Á Reykjalundi eru tiltæk hvers kyns hjálpartæki til að aðstoða fólk með mismunandi líkamlega færni við daglega iðju,“ segir Pétur og bætir við.

„Þrátt fyrir að flestir telji heilbrigðisþjónustu vera einn af hornsteinum samfélagsins, er ljóst að fjármunir í heilbrigðismál eru og munu verða takmarkaðir. Vegna þess er mjög mikilvægt að nota þessa fjármuni með eins markvissum hætti og mögulegt er, með það að leiðarljósi að hámarka þjónustu og gæði. Min skoðun er sú að endurhæfing og forvarnir séu vannýttur þáttur í því sambandi og við getum gert töluvert betur. Með fjölgun þjóðarinnar og vaxandi meðalaldri er nauðsynlegt að skoða og tileinka sér aukna þjónustu og nýja möguleika. Það eru mörg tækifæri og möguleikar í stöðunni í framtíðarsýn Reykjalundar og ég er spenntur að fá að leggja á áram með starfsfólki að gera þetta að veruleika með hagsmunum samfélagsins að leiðarljósi.“

Bryndís er formaður Hollvinasamtaka Reykjalundar. FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON

Hollvinasamtök Reykjalundar

Hollvinasamtök Reykjalundar eru samtök fólks sem þykir vænt um Reykjalund og er tilbúið til að leggja sitt af mörkum til að efla starfsemi og styrkja frekari uppbyggingu hennar. Margir eiga þessari stofnun líf sitt að þakka, eða eiga vini og ættingja sem hafa fengið bót sinna meina eftir dvöl á Reykjalundi,“ segir Bryndís Haraldsdóttir alþingismaður og formaður samtakanna.

Um fjögur hundruð manns eru í Hollvinasamtökunum. Engin skuldbinding fylgir því að vera félagi, önnur en sú að borga hóflegt árgjald sem nýtt er í þágu starfsemi Reykjalundar. Aðrir sem vilja leggja Reykjalundi lið geta haft samband við samtökin, sem sjá þá um að koma fjármunum rétta leið. „Samtökunum hafa borist miklar og góðar gjafir frá einstaklingum, félagsamtökum og fyrirtækjum á undanförunum árum,“ segir Bryndís. Hollvinasamtökin hafa staðið

fyrir kaupum á ýmsum tækjum sem gagnast starfsemi vel en þau eru keypt í samráði við forstjóra, lækna og aðra sem til þekkja. „Á síðustu árum höfum við gefið hjartaómtæki og öndunarmæli, sem eru til þess gerð að auka enn frekar þjónustu við skjólstaðinga Reykjalundar. Hollvinasamtökin voru stofnuð í lok árs 2013 og hafa frá þeim tíma gefið Reykjalundi gjafir fyrir rúmlega 60 milljónir,“ segir Bryndís.

Hollvinasamtökin eru mikilvæg fyrir Reykjalund. „Fjármunir hins opinbera eru oft takmarkaðir og þá skipta svona samtök miklu máli. Það er ánægjulegt hversu margir vilja leggja Reykjalundi lið og það er greinilegt að fólki er annt um þessa stofnun.“

Hægt er að skrá sig sem hollvin á heimasíðu Reykjalundar reykjalundur.is

COVID endurhæfing er krefjandi og spennandi verkefni

Reykjalundur er stærsta endurhæfingarstöð landsins og þar er unnið fjölbætt starf með mikilli sérhæfingu á mörgum sviðum. Þar er meðal annars verið að þróa meðferð fyrir fólk sem glímir við eftirköst COVID-19.

„Hjá Reykjalundi starfa átta fagteymi, hvert með sína sérhæfingu, en rauði þráðurinn í starfsemi okkar eru stóru heilsuvandamálín í samfélaginu, stoðkerfisvandamál, verkir, ofþyngd og geðheilsa,“ segir Stefán Yngvason, framkvæmdastjóri lækninga á Reykjalundi. „Birtingarmynd sjúkdóma er önnur í dag en fyrir nokkrum áratugum. Við lifum lengur og það þýðir að þegar við eldumst lifum við með marga sjúkdóma í stað þess að deyja fyrr á ævinni. Þess vegna þurfum við þjónustu sem tekur á mörgum þáttum samtímis.“

Verri kvillar en venjulega

„Eftir veirusýkingar getur fólk fengið ýmsa kvilla en svo virðist sem fólk sem fær slíka kvilla eftir COVID-19 fái langvinnari og fjölbreyttari einkenni en eftir aðra veirusjúkdóma,“ segir Stefán. „Fólk finnur fyrir síþreytu, verkjum, svefntruflunum, heilsukvíða og ýmsu öðru. Þetta veldur óvinnufærni hjá mörgum og það er ákall um að tekist sé á við þetta. Við bjóðum upp á meðferð og vorum ánægð með yfirlýsingu heilbrigðisráðherra um að það standi til að setja 200 milljónir króna í þessi endurhæfingarverkefni.“

Meðferðin er ólík eftir einkennum og það skiptir máli að fara ekki ofgeyst, en ef það liða vikur eða mánuðir með sömu vandamálín

Stefán Yngvason, framkvæmdastjóri lækninga á Reykjalundi, segir að svo virðist sem fólk sem fær kvilla eftir COVID-19 fái langvinnari og fjölbreyttari einkenni en eftir aðra veirusjúkdóma. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

Eftir veirusýkingar getur fólk fengið ýmsa kvilla en svo virðist sem fólk sem fær slíka kvilla eftir COVID-19 fái langvinnari og fjölbreyttari einkenni.

þarf að grípa inn í,“ segir Stefán.

„Það getur líka verið mikilvægt að fá viðurkenningu á að þetta sé vandamál sem þarf hjálp með.“

Nú eru sjö í meðferð hjá okkur og 40 á biðlista. En rétt eins og með lyfjameðferðina og gjörgæslumeðferð fyrir COVID-sjúklinga, er fólk enn að prófa sig áfram og finna leiðir í endurhæfingunni,“ útskýrir Stefán. „Við gerum mælingar til að fylgjast með því hvort framfarir hafi orðið og reynum að tengja það við meðferðarræði. Þetta er ferli sem tekur langan tíma.“

Velferð sjúklinganna ávallt í fyrsta sæti

Saga hjúkrunar á Reykjalundi er 75 ára, eins og saga stofnunarinnar sjálf. Á þeim árum hefur starfið tekið breytingum. Öflugt starfsfólk stendur í brúnni og þar á meðal hjúkrunarfræðingar.

Framkvæmdastjóri hjúkrunar á Reykjalundi, Lára M. Sigurðardóttir, hefur langa starfsreynslu á staðnum en hún hefur starfað þar í 37 ár.

„Ég hef unnið við hjúkrun hérna í öll þessi ár og sem framkvæmdastjóri hjúkrunar frá því árið 2000. Hjúkrunarfræðingar hafa verið samofnir stofnuninni frá upphafi, en annar starfsmaðurinn sem var ráðinn hér inn, og sá fyrsti á eftir yfirlækni, var yfirhjúkrunarkonan Valgerður Helgadóttir. Hún lagði grunninn að því starfi sem við höfum að miklu leyti byggt á í öll þessi ár,“ segir Lára.

„Við höfum auðvitað aðlagast breytingum sem hafa orðið í þjóðfélaginu eins og annars staðar og hjúkrun hefur þróast verulega hér á þessum árum. Starfið er að vissu leyti orðið ólíkt því sem það var. En hjúkrun er alltaf hjúkrun og umönnun og velferð sjúklinganna er alltaf í fyrsta sæti. Við erum hér fyrir þá.“

Hjúkrunarfræðingar sinna hjúkrun á öllum sviðum á Reykjalundi og allir sjúklingar sem koma

Lára M. Sigurðardóttir framkvæmdastjóri hjúkrunar á Reykjalundi hefur starfað þar í 37 ár. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

þangað hitta hjúkrunarfræðing. Lára segir það mjög mikilvægt fyrir sjúklingana, þar sem hjúkrunarfræðingar nálgast sjúklingana með heilðrænni nálgun og hafi því

mikilvæga sýn á þeirra mál sem þeir leggja inn í teymisstarfið. Samhliða starfsemi Reykjalundar er rekið Sambýlið Hlein. Það var opnað árið 1993 og byggt

fyrir fé sem safnaðist í landssöfnun Lions-hreyfingarinnar með sölu á rauðu fjóðrinni.

„Sambýlið er ætlað fyrir þá sem hafa hlotið varanlega fötlun

Við höfum auðvitað aðlagast breytingum sem hafa orðið í þjóðfélaginu eins og annars staðar og hjúkrun hefur þróast verulega hér á þessum árum.

vegna sjúkdóma eða slysa. Þar búa sjö einstaklingar sem hver hefur sína stúdíóbúð með svefnplássi, sérbaðherbergi og stofukrök,“ útskýrir Lára.

Á Reykjalundi er rekin vinnustofa fyrir íbúana á Hlein sem þeir fara í á hverjum degi, en þeir sækja einnig þjálfun á Reykjalund.

„Það er mjög öflugt starfsfólk hjá Hlein sem sumt hefur starfað þar frá því að sambýlið var opnað. Þar er þroskaþjálfari í forstöðu og með henni er sjúkraliði. Þær standa í brúnni en svo starfa þarna félagsliðar og sjúkraliðar ásamt ýmsum fleirum.“

Dyrnar standa alltaf opnar

Reykjalundur er stór vinnustaður og eitt það mikilvægasta er að hlúa að þeim mannauði sem staðurinn býr að.

Guðbjörg Gunnarsdóttir hóf störf sem deildarstjóri launadeildar á Reykjalundi árið 2001. „Árið 2005 bætti ég við mig námi og fór í diplómanám í mannauðsstjórnun við endurmenntun HÍ. Í kjölfarið var mér veitt traust og svigrúm til að gera margvíslegar breytingar á starfinu. Það má segja að eitt af mínum fyrstu verkum hafi verið að skilgreina deildina mína sem þjónustudeild við alla starfsmenn,“ segir Guðbjörg, mannauðsstjóri á Reykjalundi.

Trúnaður er lykilorð

Guðbjörg segir að hlutverk mannauðsstjóra sé fyrst og fremst að styðja við starfsmenn og stjórnendur. „Ég mæti hverjum og einum þar sem hann er staddur, en eðli starfsins snertir nánast undantekningarlaust samskipti við persónur. Ráðningar, uppsagnir, samskiptamál og fleira kemur því inn á mitt borð. Trúnaður er lykilorð í samskiptum mannauðsstjóra við allt sitt fólk. Oft eru viðkvæm mál borin upp og þá skiptir traust og virðing öllu. Þá er einnig mikilvægt að dyr mannauðsstjóra standi öllum starfsmönnum opnar, alltaf.“

Eitt stórt teymi

Hjá Reykjalundi starfa 200 manns í 166 stöðugildum. „Mannauðurinn er sannarlega mesta auðlind Reykjalundar því þar liggur þekkingin og reynslan. Starfsmenn gegna því lykilhlutverki í þeim góða árangri sem náðst hefur í endurhæfingu á Reykjalundi. Við státum okkur af því að vera flaggskip endurhæfingar á Íslandi. Til vitnis um það höfum við á að skipa 13 heilbrigðismenntuðum fagstéttum, svo þverfaglega nálgunin í okkar starfi er mikil. Að auki starfar hjá okkur hópur fólks sem sinnir mikilvægum störfum á borð við ræstingu, móttöku, skrifstofustörf og í mótuneyti. Saman myndum við

Guðbjörg Gunnarsdóttir er mannauðsstjóri Reykjalundar. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN.

Mannauðurinn er sannarlega mesta auðlind Reykjalundar því þar liggur þekkingin og reynslan. Starfsmenn gegna því lykilhlutverki í þeim góða árangri sem náðst hefur í endurhæfingu á Reykjalundi.

því eitt stórt teymi þar sem valinn maður er í hverju rúmi.“

Einn dag í einu

Guðbjörg segir að þeir fordæmalaus tímar sem við lifum taki ansi mikið af tíma allra stjórnenda. „Einmitt núna vinn ég að því að standa vörð um réttindi starfsmanna sem eru tilbúnir til að bregðast við breyttum aðstæðum, og fara frá því að vera dagvinnufólk yfir í að vera vaktvinnufólk. Eins mikið og mann langar til að gera plön um næstu vikur og mánuði þá breytist allt svo hratt þessa dagana og maður neyðist til að taka einn dag í einu.“

Óskar Jón Helgason framkvæmdastjóri þjálfunar og ráðgjafar á Reykjalundi. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

Þverfagleg nálgun og teymisvinna skilar góðum árangri

Óskar Jón Helgason, framkvæmdastjóri þjálfunar og ráðgjafar á Reykjalundi, segir þverfaglega teymisvinnu bæði árangursríkan og mikilvægan hlekk í endurhæfingu.

„Einn helsti styrkleiki endurhæfingar á Reykjalundi er sú þverfaglega nálgun sem þar er beitt. Staðnum er skipt upp í mismunandi meðferðarteymi sem eru samsett með fagaðilum úr mismunandi fagstéttum,“ segir Óskar.

„Meðferðarteymin eru hver með sína sérhæfingu eftir þeim heilsufarsþáttum sem verið er að vinna með, en markmiðin eru í stórum dráttum alltaf þau sömu. Að bæta lífsgæði, færni og sjálfsbjargargetu einstaklinganna.“

Teymin skipa fjölda starfsstétta. „Í meðferðarteymum Reykjalundar starfa félagsráðgjafar, heilsuþjálfarar, hjúkrunarfræðingar, iðjuþjálfarar, læknar, næringarfræðingar, sálfræðingar, sjúkraliðar, sjúkrapjálfarar og talmeinafræðingar. Þekking innan teymanna er því á mjög breiðu sviði og því er hægt að setja upp meðferð sem mætir þörfum hvers og eins út frá þeim þáttum sem helst þarf að vinna með.“

Teymin eru mynduð út frá þörfum skjólstæðinga. „Á grundvelli viðtala og prófana í byrjun

er meðferðarþörf einstaklings metin og meðferðin síðan lögð upp með aðkomu teymisins í heild. Í meðferðinni er svo blandað saman sérhæfðri einstaklingsmeðferð hjá þeim fagstéttum sem við á, ásamt almennri uppbyggingu í hópum og umfangsmikilli fræðslu,“ segir Óskar.

Markmiðið er að efla og styrkja þá einstaklinga sem koma á Reykjalund, með það í huga að viðkomandi búi yfir aukinni færni og innsýn sem nýtist að meðferð lokinni. „Mikil áhersla er lögð á að við útskrift hafi þeir sem koma til meðferðar á Reykjalundi öðlast verkfæri og þekkingu til að halda sjálfir áfram að vinna í sínum málum og skilning á hvað þarf til.“

Óskar segir þverfaglega nálgun nauðsynlega í endurhæfingu þar sem margir þættir koma saman. „Í umhverfi þar sem vandamálin eru margþætt og flókin er ómetanlegt að málin séu tekin fyrir af hópi sérfræðinga, sem sameina hæfileika sína og sérþekkingu til að tryggja markvissa meðferð. Rannsóknir á teymisvinnu í endurhæfingu gefa líka vísbendingar um að gæði þjónustunar þar sem nálgun er þverfagleg sé betri og ánægja bæði starfsfólks og sjúklinga með niðurstöðu meðferðarinnar meiri.“

Til sigurs – fyrir lífið sjálft

Það var SÍBS sem stofnaði Reykjalund árið 1945. Á 75 ára afmæli Reykjalundar er Sveini Guðmundssyni, formanni SÍBS, þakklæti, afrek, metnaður og margslungin sagan efst í huga.

Áð halda heilsu eru lífsgæði og sá sem heldur á heilsu er þakklátur fyrir þá lífsgjöf. Aðrir eru ekki jafn gæfusamir og þurfa að horfast í augu við þann veruleika að heilsan brestur án nokkurs fyrirvara. Þá er dýrmætt að geta leitað til Reykjalundar, stærstu endurhæfingarmiðstöðvar landsins.

Þetta segir Sveinn Guðmundsson, hæstaréttarlögmaður og formaður SÍBS, en SÍBS stofnaði Reykjalund árið 1945.

Hann segir ætíð mikilvægt að huga að ritun sögu.

„Að fortíð skal hyggja er framtíð skal byggja. Með söguritun samtaka okkar er leitast við að skoða stíklur liðins tíma í máli og myndum. Horfa á samhengið á milli tímabíla og tengslin út á við. Með því móti getum við mögulega miðlað þekkingu og fróðleik frá heimildum sem aflað hefur verið af natni og umhyggju.“

SÍBS var upphaflega stofnað sem Samtök íslenskra berklaskjúklinga á Vífilsstöðum 24. október 1938.

„Lagt var stað með takmarkið að útrýma berklaveikinni, enda jafngilti berklasmít í flestum tilvikum dauðadómi,“ útskýrir Sveinn og heldur áfram:

„Það var ekki eldra fólkið sem var útsett fyrir berklum, þvert á móti lagðist veikin harðast á fólk sem var í blóma lífsins og átti ævistarfið fram undan. Fátt var til varnar. Berklar voru bráðsmitandi og gerðu engan greinarmun

á kotkórlum og höfðingjum. Því var reynt að koma sjúklingum í sem mesta einangrun og koma í veg fyrir að þeir smituðu aðra.“

Berklarnir hopuðu

Innan SÍBS starfa nú ýmis sjúklingafélög og eru verkefni af öðrum toga en í upphafi. Berklarnir hopuðu og urðu ekki sú mikla vá sem hefði getað leitt fjölmarga til ótímabærs dauða.

„Í dag horfum til framtíðar í þeim tilgangi að fræða almenning um forvarnir og koma í veg fyrir ótímabæran dauðdaga,“ upplýsir Sveinn. „Á tæpum áttatíu árum hefur orðið til gótt upplýsinga um endurhæfingu á Reykjalundi, og sameinaður kraftur í því mikla starfi sem unnið hefur verið á vegum SÍBS og aðildarfélaga, Reykjalundar, og þeirri skjaldborg sem til staðar er í starfsemi Múlaundar. Sá mannaður og þekking varð ekki til á einni nóttu, það er þrotlaust starfsjálfbodaliða, starfsfólks og sjúklinga sem hefur skilað okkur á þann stað sem við erum á í dag. Við höfum verið heppin að hafa fengið í okkar raðir virka þátttakendur sem hafa mótað umhverfi sitt og samfélagið okkar. Það ber að þakka.“

Fram undan eru stór verkefni í starfi SÍBS.

„Við verðum að tryggja og treysta allar undirstöður. Samstarf við opinbera aðila er mikilvægt og gagnkvæmur skilningur verður að ríkja svo hægt verði að halda áfram því góða starfi sem byggt hefur verið upp í áratugi,“ segir Sveinn.

Sveinn Guðmundsson, formaður SÍBS, segir að félagið hafi allt frá stofnun Reykjalundar beitt sér fyrir að tryggja bestan aðbúnað. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

“Lagt var af stað með takmarkið að útrýma berklaveikinni, enda jafngilti berklasmít í flestum tilvikum dauðadómi.“

Samúð og samkennd

Þegar horft er yfir farinn veg segir Sveinn ljóst að Reykjalundur geymi mikla sögu.

„Líf okkar manna er ofið úr sögum. Á hverju andartaki bætist nýr þráður við þær sögur og smám saman dragast þræðirnir í

ákveðna mynd. Þegar við horfum á þá tvinnast saman, og þekkjum svip okkar sem þar er íofinn, koma í ljós myndir liðins tíma. Já, jafnvel ógrynni mynda, sem segja sögur af gleðilegum atvikum en líka sögur um sorg og sem rífa upp daprar stundir í lífi okkar. Flestar geyma sögurnar atvik úr litskrúðugu hversdagslífinu sem er vettvangur okkar. Það er líðandi stund í önnum hvunn dagsins sem er hin mikla sögusmiðja og þar verða til sögur sem fela í sér markmið okkar, vonir og þrjár. Sögur sem fleyta áfram metnaði okkar, samúð og samkennd með þeim sem minna mega sín.“

Þakklæti og árnaðaróskir

SÍBS hefur allt frá stofnun Reykjalundar beitt sér fyrir að tryggja sem bestan aðbúnað fyrir sjúklinga og starfsfólk, sem og að viðhalda öllum fasteignum á staðnum, með stuðningi happdrættis SÍBS.

„Á tímamótum sem þessum eigum við að horfa til framtíðar, nestuð af reynslu fortíðar og með það að leiðarljósi að læra af reynslunni. Það er mikilvægt að sýna þakklæti í mannlegum samskiptum og það felur í sér jákvæðan hug til þeirra sem þakklætið beinist að. Almennt þarf ekki mikið til. Nóg er að segja orðin „takk fyrir“. Það er að minnsta kosti ágæt byrjun.“

Í því samhengi nefnir Sveinn að þakklæti felist í innri upplifun og ytri tjáningu.

„Innra þakklæti lýtur að því sem við erum, eigum, höfum og verðum ekki fyrir, svo sem áföllum og því að mega halda heilsu. Þakklæti felst í því að kunna að bera kennsl á það sem virðist sjálfsagt og læra að meta það mikils.“

Hann vill fyrir hönd SÍBS nota tækifærið og þakka fyrir.

„Ég þakka öllum þeim einstaklingum sem hafa lagt fram sinn skerf í að móta sögu okkar frá liðnum tíma og gert allt það sem við höfum framkvæmt mögulegt. Stjórn SÍBS sendir auk þess öllum landsmönnum árnaðaróskir á þessum tímamótum, með þakklæti fyrir samfylgdina í 75 ár á Reykjalundi. Til sigurs, fyrir lífið sjálft!“

Nýjar áskoranir í rekstrinum

Helstu áskoranir eru að viðhalda þeim stöðuga kjarnarekstri sem hefur einkennt starfseminna undanfarin ár, það er endurhæfingarþjónustunni.

Á Reykjalundi fer fram alhliða endurhæfing sem miðar að því að bæta lífsgæði, færni og sjálfsbjargargetu þeirra sem þangað leita. „Reykjalundur er heilbrigðisstofnun í eigu SÍBS og vinnur samkvæmt lögum um heilbrigðisþjónustu á Íslandi.“

Um þjónustuna gildir þjónustusamningur milli Sjúkratrygginga Íslands og Reykjalundar,“ segir Helgi Kristjánsson, framkvæmdastjóri rekstrarsviðs.

Í rekstri heilbrigðisstofnana á borð við Reykjalund eru margar áskoranir sem þarf að takast á við. Helgi segir að helsta áskorunin í rekstrinum sé að þróa og viðhalda þeim stöðuga kjarnarekstri endurhæfingarstarfseminnar sem einkennt hefur starfsemi Reykjalundar undanfarin ár.

„Rekstrarumhverfið er að breytast þessi misserin, vegna krafna um útboðsskyldu á kaupum á endurhæfingarþjónustu, sem koma fram í lögum um opinber innkaup og einnig vegna þess að samningstími þjónustusamnings um endurhæfingarstarfseminna hefur verið styttr í tvö ár með heimild um að framlengja hann tvisvar sinnum um eitt ár í senn,“ segir Helgi.

„Af þessu má ljóst vera að endurhæfingarstarfsemin á Reykjalundi þarf að vera mjög sveigjanleg til þess að uppfylla kröfur kaupandans og líka til að geta brugðist við fyrirsjáanlegri aukinni samkeppni um það fjármagn sem ríkið

“Með fjármögnun og viðhaldi bygginga og lóðar á Reykjalundi hefur happdrætti SÍBS auðveldað heilbrigðisstarfsfólkinu að einbeita sér að meðferðarstarfseminni.“

ákveður að setja í endurhæfingarstarfsemi,“ bætir hann við.

Meðferð skilar sér áttfalt til baka

Samhliða auknum sveigjanleika þarf Reykjalundur einnig að halda áfram þróun núverandi meðferðarsviða, efla og viðhalda menntun starfsfólksins, sinna kennslustarfi nema í heilbrigðisvísindum, ásamt því að sinna og efla rannsóknir á sviði endurhæfingar. „Í því samhengi má nefna að rannsóknin „Heilsuhagfræðilegt mat á þverfaglegri verkjameðferð á Reykjalundi“, sem birt var í Lækna-bláinu 1.tbl. 106. árg. 2020, sýnir að kostnaður af meðferðinni skilar sér áttfalt til baka til samfélagsins,“ segir Helgi, sem hlýtur að teljast afar góður árangur.

Húsakostur í endurskoðun Reykjalundar á sér marga velunn-

Helgi Kristjánsson, framkvæmdastjóri rekstrarsviðs, segir rekstrarumhverfi Reykjalundar hafa breyst síðustu misserin. FRÉTTABLAÐIÐ/STEFÁN

ara og ber Happdrætti SÍBS þar einna hæst. „Happdrætti SÍBS hefur reynst Reykjalundi ómetanlegur bakhjarl í gegnum tíðina. Það hefur séð starfseminni fyrir góðum húsakosti, ásamt fallettu og gróðursælu umhverfi í gegnum tíðina, húsakosti sem hefur verið aðlagður að meðferðarstarfinu fyrir tilstilli happdrættisins eftir því sem þörf hefur verið á. Með fjármögnun og viðhaldi bygginga sem telja nú 20.659 fermetra og lóðar á Reykjalundi sem er 433.720 fermetrar hefur happdrætti SÍBS auðveldað heilbrigðis-

starfsfólkinu okkar að einbeita sér að meðferðarstarfseminni, íþróttahúsið okkar og sundlaugin eru gott dæmi um það“ segir Helgi.

„Þó að húsakostinum hafi verið vel viðhaldið í gegnum tíðina fer að koma sá tími að skoða þarf hvort efla megi meðferðarstarfið enn frekar með nýjum byggingum á Reykjalundarlóðinni ásamt því að breyta þeim sem fyrir eru, sérstaklega er orðið brynt að skoða möguleikann á byggingu nútímalægs sjúkrahótelis fyrir sjúklinga Reykjalundar,“ segir Helgi.

Anna Stefánsdóttir.

Reykjalundur endurhæfing ehf.

Vorið 2020 stofnaði SÍBS sérstakt félag um rekstur endurhæfingarþjónustu á Reykjalundi og er nýja félagið óhagnaðardrifid einkahlutafélag með sérstaka stjórn sem er óháð stjórn SÍBS. Hlutverk SÍBS sem eiganda Reykjalundar endurhæfingar ehf. verður eftir sem áður að fjármagna uppbyggingu á staðnum. Eftir breytinguna byggir daglegur rekstur endurhæfingarþjónustunnar áfram aðallega á þjónustusamningi við Sjúkratryggingar Íslands.

Anna Stefánsdóttir hjúkrunarfræðingur, formaður Gunnar Ármannsson lögmaður, meðstjórnandi Haraldur Sverrisson bæjarstjóri Mosfellsbæjar, meðstjórnandi Arna Harðardóttir sjúkrapjálfi, varamaður